

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Економіка та організація інноваційної діяльності»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Тип і назва освітньої програми	ОПП Підприємництво
Курс, семестр	4 курс, 8 семестр.
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 26 год., практичних занять – 14 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова викладання	державна
Навчально-науковий інститут, кафедра	ННІ інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	Дивнич Ольга Дмитрівна, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент, ауд. 476 (навчальний корпус 4) e-mail olga.dyvnych@pdau.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/dyvnych-olga-dmytrivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Статистика, Підприємництво, Менеджмент, Маркетинг, Екологічне підприємництво в умовах сталого розвитку
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. <i>спеціальні:</i> СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. СК 12. Здатність застосовувати вміння прийняття управлінських рішень у сфері запровадження, здійснення та аналізу результативності технологій, технологічних процесів на підприємствах. СК 14. Здатність до аналізу, планування та організації підприємницької діяльності в сучасних умовах.
Програмні результати навчання	ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Вивчення дисципліни забезпечує формування таких соціальних навичок: лідерство, вміння працювати в критичних умовах (стресостійкість, збагачення емоційного інтелекту), здатність логічно й системно мислити, креативність, ефективний обмін інформацією між	

людьми, об'єднаними спільними професійними інтересами (нетворкінг).	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Формування знань і навичок раціональної організації та економічного обґрунтування напрямків інноваційної діяльності підприємства з урахуванням сучасних тенденцій інноваційного розвитку економіки	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів.</p> <p>Тема 2. Інноваційний розвиток підприємств аграрної сфери.</p> <p>Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності.</p> <p>Тема 4. Інноваційна політика підприємства.</p> <p>Тема 5. Управління інноваційним розвитком підприємства.</p> <p>Тема 6. Організаційні форми інноваційної діяльності.</p> <p>Тема 7. Особливості створення інновацій і формування попиту на них.</p> <p>Тема 8. Фінансування інноваційної діяльності.</p> <p>Тема 9. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація.</p> <p>Тема 10. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства.</p> <p>Тема 11. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності.</p>	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ	
<p><i>Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:</i> лекція; розповідь-пояснення; практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: підготовка реферату (доповіді); самостійна робота; розв'язування задач; виконання практичних завдань.</p> <p><i>Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:</i> створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.</p> <p><i>Інноваційні та інтерактивні методи навчання:</i> дискусії, проектування професійних ситуацій, кейс-метод; використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.</p> <p><i>Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:</i> опитування, доповідь; самостійна робота, розв'язування тестів; самостійний пошук помилок.</p>	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 20 % бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з

	<p>особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist</p>
<p>- щодо відвідування занять</p>	<p>Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим</p>
<p>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</p>	<p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu.pdf</p>
<p>- щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки.</p> <p>Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaprocinyuvannya2023.pdf</p>
<p>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</p>	
<p style="text-align: center;">Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV станом на 02.02.2015. Дата оновлення: 30.04.2016. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15. 2. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 13.12.91 № 1977-XII 	

Дата оновлення: 06.01.2011. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12>.

3. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про стан та законодавче забезпечення розвитку науки та науково-технічної сфери держави»: Постанова Верховної Ради України від 11 лютого 2015 року № 182-VIII. Дата оновлення: 31.01.2016. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/182-viii>.

4. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16 липня 1999 року N 991- XIV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1999 № 40, ст.363. Дата оновлення: 05.12.2012. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/991-14>.

5. Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 680-р. Дата оновлення: 20.12.2012. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80>.

6. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року редакції, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. No 526-р: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80>.

7. Гуроров О. І., Ярута М. Ю., Сисоєва С. І. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч. посіб. Харків: ХНА, 2019. 227 с.

8. Державне стимулювання інноваційного розвитку суб'єктів господарювання: методологічні засади, світовий та вітчизняний досвід : монографія / за заг. ред. канд. екон. наук, доц. Л. С. Захаркіної. Суми: Сумський державний університет, 2019. 200 с.

9. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2023. 702 с.

10. Єпіфанова І. Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств: теоретико-методологічні аспекти фінансового забезпечення: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2019. 384 с.

11. Захарченко В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: навч. посіб. / В. І. Захарченко, Н. М. Корсікова, М. М. Меркулов; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Одес. нац. акад. харч. технологій, Одес. нац. політехн. ун-т. Київ : ЦУЛ, 2022. 456 с.

12. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Зянько В. В. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України: моногр. Вінниця: ВНТУ, 2015. 168 с.

13. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: навч. посіб. Суми: ВТД Університетська книга, 2023. 336 с.

14. Копитко М. І., Блага Н. В. Управління інноваціями та інвестиціями: навчальний посібник у схемах і таблицях. Вид. 2-ге, допов. і перероб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 296 с.

15. Лановська Г. І., Говорушко Т. А. Методичні підходи до оцінки інноваційної політики підприємств спиртової промисловості: моногр. Київ: МВЦ «Медінформ», 2013. 204 с.

16. Парадигма інноваційного розвитку в умовах ринкової трансформації: монографія; за заг. ред. Е. М. Забарної ; Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон : Олді-плюс, 2019. 92 с.

17. Система організаційно-управлінських інновацій в розвитку сучасних регіонів України: монографія / Е. М. Забарна, Є. Ю. Щьокіна. Херсон: Олді-плюс, 2019. 244 с.

18. Тереняк Л. В. Економіка та організація інноваційної діяльності: курс лекцій. Харків: ХНАУ, 2014. 220 с.

19. Функціональні стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств: монографія / за наук. ред. В.В. Стадник. Хмельницький: ХНУ, 2016. 446 с.

20. Щодо першочергових заходів з активізації інноваційної діяльності в Україні. Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/654/>.

Допоміжні

1. Aranchiy V., Zoria O., Yasnolob I., Zorya S., Gorb O., Mykolenko F., Dyvnych O.,

Chumak V., Brazhnyk I. Environmentally and Socially Oriented Investments on Sustainable Development of Rural Areas. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2021. Vol. 12(2). P. 321 – 330.

2. Безус А. М., Шевчун М. Б., Безус П. І. Перспективи інноваційного розвитку роздрібною торгівлі в Україні. *Економіка та держава*. 2019. № 5. С. 24 – 28.

3. Волкова Н. В., Дивнич О. Д. Інноваційна модель економічного зростання в умовах глобалізаційних процесів. *Інфраструктура ринку*. Вип. 71. 2023. С. 21 – 25. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/6.pdf.

4. Гребеннікова А. А. Розвиток сільського господарства на інноваційній основі. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5338>.

5. Грудцина Ю. В. Інноваційна діяльність в Україні: аналіз та прогнозування. *Бізнес Інформ*. 2019. №2. С. 78 – 84.

6. Дейнека Т. А., Шкурупій О. В., Дивнич О. Д., Загребельна І. Л. Інтелектуальний потенціал технологічного лідерства та конкурентоспроможності країн. *Бізнес Інформ*. 2024. № 8. С. 182 – 188. URL: https://mail.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-8_0-pages-182_188.pdf.

7. Дивнич А., Дивнич О. Проблемные аспекты исследования размера упущенной выгоды в растениеводстве при проведении судебной экономической экспертизы. *Современные аспекты судебной экспертизы: теория и практика* (Кишинев, 01 октября 2021 г.). *Legea și Viața*. Ediție specială. 2021. Octom. Vol. 1. P. 24 – 26.

8. Дивнич О. Д. Особливості формування виробничої програми сільськогосподарського підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 50. С. 113 – 120. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/50-2020>.

9. Дивнич О. Д., Дивнич А. В., Цимбалистий В. В. Диверсифікація виробничої діяльності аграрних підприємств рослинницького напрямку в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. С. 38 – 43. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/69-2022>.

10. Дивнич О. Д., Мартинюк М. П. Організаційно-економічне забезпечення інноваційної системи управління земельно-ресурсним потенціалом аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2024. № 9. С. 96 – 102. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/3623/3658>.

11. Дивнич О. Д., Мартинюк М. П. Удосконалення інноваційно-інвестиційного забезпечення у системі управління земельними ресурсами підприємств агропродовольчої сфери. *Агросвіт*. 2024. № 11. С. 120 – 130. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/3853/3888>.

12. Дивнич О. Д., Натрусна А. В. Перспективи впровадження інновацій у тваринництві на засадах технологій точного виробництва. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики: матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 28 жовтня 2021 р.)*. Полтава: ПДАУ, 2021. С. 43 – 45.

13. Дивнич О. Д., Фролова І. І., Кожара Є. О. Капітальні інвестиції у ресурсному забезпеченні сільськогосподарських підприємств України. *Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку суспільства: Соціально-гуманітарний вісник*. Вип. 36, 2020. С. 123 – 125.

14. Дивнич О., Мартинюк М. Управління землекористуванням аграрних підприємств в умовах війни: інноваційні тренди. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2023. № 7 (4), 10. <https://doi.org/10.51599/is.2023.07.04.10>. URL: <https://is-journal.com/is/article/view/237/132>.

15. Дубовик Т. В., Бучацька І. О. Інноваційна спрямованість розвитку підприємств роздрібною торгівлі. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2017. № 1. С. 223 – 230.

16. Інновації в Україні та в світі. URL: <http://angio-veritas.com/innovatsiji/innovatsii-vukrajini-ta-v-sviti>.

17. Інвестиційне забезпечення розвитку національної інноваційної системи України: стратегія, оцінка, концепції: монографія / С. В. Коверга, Н. В. Касьянова, Р. В. Павлович / МОН України ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Слов'янськ: Вид-

во Б. І. Маторіна, 2020. 197 с.

18. Ковтун В. А. Методологічні та методичні підходи до стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку аграрних підприємств МНПК «Філософські обрії сьогодення», Херсон, ДВНЗ «ХДАУ», 2019. С. 80 – 84.

19. Ковтун В. А. Роль інтелектуальних технологічних рішень для ефективного використання ресурсів сільського господарства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. № 1(18). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/18-2019-ukr>.

20. Максименко Я. А. Інноваційна діяльність в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва : зб. наук. пр. Сер. Економічні науки / гол. ред. О. В. Олійник. Харків: ХНАУ, 2018. № 1. С. 231-238.

21. Резнік Н. П., Дивнич О. Д., Власюк В. В. Сучасні особливості аграрної логістики. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2021. № 2. С. 55 – 59. URL: http://apie.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/apie_2021_r02.pdf.

22. Формування концептуальних засад маркетингу інновацій. URL: <https://msd.in.ua/formuvannya-konceptualnix-zasad-marketingu-innovacij/>.

23. Шкурупій О., Дейнека Т., Загребельна І., Дивнич О. Зміни міжнародного бізнес-середовища та інвестиційної політики компаній в умовах пандемічної кризи. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32. № 1. С. 102 – 114. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1996>.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <http://www.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
2. <http://www.me.gov.ua> – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
3. <http://www.minagro.kiev.ua>. – веб-сторінка Міністерства аграрної політики України.
4. <http://www.kmu.gov.ua> – органи виконавчої влади: Єдиний веб-портал.
5. <http://www.ukrstat.gov.ua> – веб-сторінка Державного комітету статистики України.
6. <http://www.bank.gov.ua> – Національний банк України.
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського
8. електронна бібліотека ПДАУ.
9. <https://mon.gov.ua/ua/tag/doslidzhennya-ta-innovatsii> – Інноваційна діяльність та трансфер технологій.
10. Стартапи – <https://startup.ua/ua/startups/>.
11. Бізнес-журнал «Компаньон» – <https://kompanion.online/>
12. Журнал НВ – <https://nv.ua/>
13. Журнал «Економічна правда» – <https://www.epravda.com.ua/>.
14. <https://www.globalcompact.org.ua> – Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2020).

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
протокол від 03 вересня 2024 року № 1

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом	
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань зі самої роб.			екзамен
			розв'язування тестів	підготовка доповіді / презентації		
Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів	2	6	1	7	9	
Тема 2. Інноваційний розвиток підприємств аграрної сфери					-	
Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності			1		1	
Тема 4. Інноваційна політика підприємства	2	6	1		9	
Тема 5. Управління інноваційним розвитком підприємства	2	6	1		16	
Тема 6. Організаційні форми інноваційної діяльності			1		1	
Тема 7. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	2	6	1		9	
Тема 8. Фінансування інноваційної діяльності			1		1	
Тема 9. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація	2	6	1		9	
Тема 10. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства	2	6	1		9	
Тема 11. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності	2	6	1		16	
Екзамен				20	20	
Разом	14	42	10	14	20	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Достатній та високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Здобувач вищої освіти демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми

	(теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
1	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач вищої освіти у цілому оволодів суттю питань з навчального матеріалу (теми), виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу
0	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення.

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
6	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Завдання виконане правильно, без помилок. Високий рівень самостійності у виконанні завдання. Виконання завдання на 80 – 100 %. Глибоке розуміння матеріалу, логічність і аргументованість відповідей. Компетентності сформовані на високому рівні; програмні результати навчання досягнуті повністю.
4-5	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Завдання виконане переважно правильно, але можуть бути незначні помилки. Часткова самостійність у виконанні завдання. Виконання завдання на 60 – 79 %. Обґрунтування відповідей на середньому рівні, без глибокого аналізу. Компетентності сформовані на достатньому рівні; досягнення програмних результатів навчання відповідає основним вимогам.
2-3	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Часткове розуміння завдання. Наявність помилок у виконанні, які свідчать про недостатнє засвоєння теоретичних знань. Виконання завдання на 30 – 59 %. Потреба у значній допомозі викладача. Компетентності формуються, але на базовому рівні; досягнення програмних результатів навчання часткове.
0-1	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Відсутність розуміння завдання або суттєві помилки у виконанні. Відсутність самостійності у розв'язанні завдань. Відсутність логічного обґрунтування дій та відповідей. Завдання не виконане або виконане менше ніж на 30%. Формування компетентностей не розпочалося або має фрагментарний характер.

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	Здобувач вищої освіти надав понад 50 % невірних відповідей
1	Здобувач вищої освіти надав понад 50 % вірних відповідей

Підготовка доповіді / презентації* – 7 балів

Кількість балів	Критерії оцінювання
6-7	<p>Тема розкрита глибоко з повним розумінням ключових ідей. Матеріал є точним, актуальним і повністю відповідає темі, представлений детальний аналіз та виявлене критичне мислення.</p> <p>Презентація має чітку та логічну структуру з правильно побудованими вступом, основною частиною та висновками. Усі частини узгоджені та логічно пов'язані між собою.</p> <p>Візуальні матеріали підібрані якісно, підсилюють ключові тези. Текст оформлений професійно, без граматичних помилок, з гармонійним використанням візуальних елементів.</p> <p>Матеріал поданий чітко, впевнено та виразно. Доповідач активно взаємодіє з аудиторією, залучає її до обговорення, демонструє високий рівень підготовки та здатність спонтанно відповідати на питання.</p>
3-5	<p>Основні ідеї розкриті, проте неповно або поверхнево. Матеріал відповідає темі, але містить деякі неточності або недостатньо опрацьовані моменти. Елементи аналізу присутні, проте вони не мають достатньої глибини.</p> <p>Структура в цілому зрозуміла, включає вступ, основну частину та висновки, однак є незначні недоліки. Логічна послідовність викладу порушена в окремих місцях.</p> <p>Використано візуальні матеріали, але не всі повністю відповідають змісту. Текст оформлений на прийнятному рівні, хоча присутні незначні помилки.</p> <p>Подача матеріалу відносно чітка, проте бракує виразності. Взаємодія з аудиторією обмежена, підготовка задовільна, але відчувається нестача впевненості.</p>
0-2	<p>Основна ідея нечітка або зовсім не розкрита, матеріал не відповідає темі або містить значні неточності. Відсутність аналізу та глибокого розуміння предмету.</p> <p>Структура недоопрацьована, організація матеріалу слабка: вступ, основна частина і висновки не виділені, логіка викладу порушена або хаотична.</p> <p>Використання візуальних матеріалів мінімальне або не відповідає змісту, текст оформлений неякісно, містить численні помилки.</p> <p>Подача матеріалу монотонна або невиразна, відсутність контакту з аудиторією, недостатня підготовка, часті паузи, читання без адаптації до аудиторії.</p>

*Протягом вивчення дисципліни передбачено виконання 2 доповіді / презентації

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – екзамен.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Теоретичне питання (2 питання)	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	теоретичне питання розкрито частково, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, якість виконання деяких завдань близька до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна
	2	теоретичне питання розкрито не повністю, що свідчить про те, що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
	3	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки
	4	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів

		навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки
	5	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
Максимальна кількість балів	10	
Професійно-орієнтоване (практичне завдання)	0	відсутність відповіді на практичну ситуацію, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	присутні спроби відповіді на практичну ситуацію потребує, що не дає можливості оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота потребує значного доопрацювання.
	2	відповідь на практичну ситуацію часткова, менше мінімального рівня, компетентності не сформовані та не отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти
	3	практична ситуація виконана частково, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, якість виконання деяких завдань близька до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна
	4	практична ситуація виконана частково, висновки відсутні, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та деякі програмні результати навчання у здобувача вищої освіти отримані, якість виконання деяких завдань мінімальна, відповідь непослідовна
	5	практична ситуація виконана не повністю є деякі висновки, що свідчить про те, що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, робота містить п'ять і більше значних помилок
	6	практичне завдання виконано не повністю, висновки часткові, що свідчить про компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, робота з чотирма значними помилками
	7	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три значні помилки
	8	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки
	9	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки
	10	відповідь на практичну ситуацію правильна і повна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти в повному обсязі